

Науково – інформаційна робота у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника

Бродик Зоряна Василівна

Завідувач відділу науково-дослідної та інформаційно-довідкової роботи ЛННБУ ім.В.Стефаника

Щоб розкривати багатомільйонні фонди Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника і тим самим сприяти духовному вихованню молоді, у бібліотеці дієвими є різні форми науково-інформаційної роботи. Одна з них – організація тематичних книжково-ілюстративних виставок.

Виставковій роботі в бібліотеці завжди приділялась належна увага, про що дізнаємось із щорічних звітів та планів. Перша згадка про книжкові виставки зафіксована у звіті за 1939 рік, де у переліку різних заходів зазначено, що організовано виставку, присвячену творчості Адама Міцкевича, до 100-річчя видання Шевченкового „Кобзаря” (в приміщенні Державного університету ім. І. Франка), виставка до Наукової сесії Академії наук, тощо. Слід зазначити, що окрім експозицій, які мали чітко спрямований ідеологічний характер, у виставковому залі бібліотеки експонувались виставки до ювілейних дат класиків української, російської та зарубіжної літератури.

Інформативними у бібліотеці були Стефаниківські читання, які організовувались впродовж 1992 – 1999 рр., до їх проведення залучались відомі дослідники творчості Василя Стефаника, а результати їх досліджень публікувались в „Записках Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника” у рубриці „Із Стефаниківських читань”. Це, зокрема, розвідки Федора Погребенника, Миколи Ільницького, Зенона Гузара, Михайла Гнатюка, Тараса Лучука, Володимира Лучука. Впродовж тривалого часу (близько 10 років) у виставковому

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

залі Бібліотеки була розгорнута постійно діюча виставка, присвячена творчості Василя Стефаника, яка доповнювалась новими матеріалами.

У 1991 р. із здобуттям незалежності України, інформаційна робота була спрямована на розкриття книжкових фондів, які раніше були розміщені у так званому „спецфонді” . Це був період великого піднесення, спрямованого на розкриття та вивчення великого пласту історичних матеріалів, творів раніше заборонених письменників, політичних діячів, визначних постатей української науки та культури. Поновилась тісна співпраця із вузами м. Львова, Львівським відділенням спілки письменників, музеями та відновленими товариствами. Організовувались численні виїзні книжково-ілюстративні виставки в установах Львова та проводились їх урочисті відкриття.

Впродовж 1991 – 2009 рр. експозиції у Національному музеї доповнювались книжками про діяльність українських митців, мистецтвознавців та українських письменників, зокрема Івана Труша, Івана Левинського, Віри Свенціцької, Святослава Гординського, Володимира Січинського, Олександра Архипенка, Теофіла Копистинського, Богдана-Ігоря Антонича та багатьох інших. Темі голодомору на Україні була присвячена книжкова експозиція „Жнива розпачу”, яка експонувалась у музеї етнографії та художнього промислу. У 1993 р. у музеї релігії було доповнено виданнями бібліотеки виставку, присвячену українському церковному діячеві Йосафату Кунцевичу та експозицію „Церква у віках” (2009 р.), присвячену 400-річчю Берестейській унії (1995 р.). Разом з Інститутом українознавства була організована виставка „Генеза ідеї української самостійності. Від „Слова перестороги ” до „Україна irredenta” (1995 р.)

У 1991-2000 рр. у Музеї етнографії та художнього промислу доповнювались книжковими виданнями виставки, присвячені українським поетам та художникам – Володимирі Гаврилюку,

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

Галі Мазуренко, Еммі Андієвській, Роберту Лісовському, архітектору Іванові Левинському, етнографу Володимиру Шухевичу, письменнику, історичу та етнографу Гнатів Хоткевичу, фотографу і художнику Іванові Іванцю та ін. У 1991 р. у музеї експонувалась виставка книжкової та журнальної продукції, виданої у різні роки видавництвами української діаспори майже за півстоліття. На її основі музей разом з Інститутом мистецтвознавства фольклору та етнографії ім. М. Рильського та клубом греко – католицької інтелігенції видав каталог „Ex libris української діаспори”, який уклали працівники бібліотеки - Олена Канчалаба та Зоряна Бродик. Співпраця з українською діаспорою продовжилась у наступному році, коли результатом виставки дитячої літератури діаспори стало видання її каталогу .

Впродовж 1994 – 2000 рр. книжкові виставки експонувались під час проведення наукових конференцій, зокрема у м. Бережанах („Андрій Чайковський – письменник і громадський діяч”), у м. Надвірна („Тарас Шевченко і Західна Україна”), у м. Бродах („Яків Головацький – український поет, священик і педагог”), у місті Тереховля („Тереховля у житті діячів української культури”), у Київському університеті ім. Тараса Шевченка („Тарас Шевченко і національно – визвольні змагання українського народу”) України”. На таких заходах, як правило, виступають працівники відділу науково-дослідної та інформаційно-довідкової роботи, проводячи огляди експонованої літератури.

Ще однією з форм інформаційної роботи є урочисте відкриття виставок, присвячені іменам, які свого часу були заборонені. Було організоване урочисте відкриття виставки „Нескорена українка (До 70-річчя з дня смерті Ольги Басараб)”, на якій експонувались матеріали та документи, оригінальні листівки про важкий шлях громадської та політичної діячки. Інформативною була виставка „Жіночий рух в Галичині кінця ХІХ - початку ХХ століття”. До 125 річчя від дня народження

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

Начального вождя УГА Мирона Тарнавського було відкрито книжково-ілюстративну виставку, де експонувались документи та матеріали, фотографії з родинного архіву М. Тарнавського. Велике зацікавлення викликала виставка „Степан Бандера та Андрій Мельник – провідники українського націоналізму” та експозиція „Свген Коновалець та його доба”. У цьому ж році (1994 р.) було організовано урочисте відкриття виставки „Розстріляне відродження”, присвячене всім українським репресованим письменникам, на ній експонувалось більше тисячі видань. Надалі щороку організовувались виставки до ювілейних дат замовчуваних раніше письменників, істориків, політичних та громадських діячів.

У виставковому залі бібліотеки експонувались також виставки та були організовані працівниками відділу урочисті відкриття, присвячені діяльності відновленим в час незалежності товариствам. Це, зокрема видання з історії діяльності товариства „Просвіта”, „Сільський господар”, Товариства тверезості, Наукового товариства ім. Т. Шевченка (виставка експонувалась в Народному домі). У 2003 році було відзначено урочистим відкриттям виставки 40-річчя наукового часопису „Український історик”, заснованого у 1963 р. з ініціативи професора Кентського університету Любомира Винара та інших істориків, що перебувають на еміграції. Цікавими та інформативними були виставки видань Івана Тиктора, концерну „Українська преса”, видавця Якова Оренштайна.

Із створенням у Бібліотеці науково-дослідного центру періодики, проведенням наукових та міжнародних конференцій, у виставковому залі чільне місце зайняли виставки часописів, які видавались на теренах Галичини до 1939 р. Згодом у бібліотеці почала діяти постійна виставка праць Науково-дослідного центру періодики та видань бібліотеки, яка постійно поповнювалась новими виданнями.

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

Ще одна з форм інформаційної роботи, яка була запроваджена з 1991 року - відкриття виставок до ювілейних дат видатним вченим Львова, науковим працівникам бібліотеки, а також відомим львівським письменникам.

Щороку у виставковому залі бібліотеки експонується близько шестидесяти книжково-ілюстративних виставок, що звичайно, сприяє розкриттю її фондів та поширенню інформування загалу про такі важливі заходи.

Із наданням в 1999 році відділу статусу наукового працівники долучились до наукової роботи, пов'язаної із розкриттям фондів бібліотеки, складанням каталогів виставок. Результати цих досліджень опубліковані у виданнях бібліотеки та вийшли окремими книгами. Відділ продовжує проведення досліджень із розкриття бібліотечних фондів шляхом підготовки та видання анованих каталогів збірок та колекцій бібліотеки, подальшому проведенню науково - інформаційних заходів. Ефективному оприлюдненню інформації є її відображення на сайті бібліотеки, у прес-анонсах про заходи, програмах конференцій, тощо.